

Katowice, 24 marca 2022 r.

dr hab. Jarosław Zagrodnik, prof. UŚ
radca prawny

Opinia

do senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego z dnia 9 marca 2022 r. (Druk nr 665)

1. Rdzeń projektowanych zmian stanowi propozycja wprowadzenia dodatkowego, wydłużonego terminu do wniesienia apelacji w sprawach karnych, który miałby zastosowanie w wypadkach przedłużenia terminu do sporządzenia uzasadnienia wyroku, wskazującego na znaczny stopień zawichości lub złożoności sprawy. W zasadzie już na wstępie można wyrazić aprobatę dla opiniowanej propozycji legislacyjnej, zauważając, że stanowi ona odpowiedź na sformułowane przed kilku laty postulaty środowiska radców prawych i adwokatów.
2. Obecnie termin do wniesienia apelacji wynosi 14 dni i biegnie od czasu doręczenia wyroku sądu pierwszej instancji wraz z uzasadnieniem. Termin ten nie przystaje do realiów praktycznych, w których niejednokrotnie radcy prawnemu lub adwokatowi przychodzi sporządzać apelację od wyroku, którego uzasadnienie liczy kilkaset stron, a akta sprawy składają się z kilkudziesięciu, a nawet kilkuset tomów. Nie przystaje również do możliwości, jakie w takim wypadku ma sędzia sporządzający uzasadnienie wyroku, który w sprawie zawilej lub z innej ważnej przyczyny może na podstawie art. 423 § 1 *in fine* KPK uzyskać prolongatę podstawowego, 14-dniowego terminu, do sporządzenia uzasadnienia ze strony prezesa sądu. Nie wymaga dowiedzenia teza, że leżąca u podłoża przedłużenia terminu do sporządzenia części motywacyjnej wyroku złożoność sprawy pod względem podmiotowym lub przedmiotowym, ewentualnie jej zawichość podyktowana innymi względami, stanowi obiektywną trudność nie tylko w zakresie dotyczącym uzasadnienia, ale również przygotowania skargi apelacyjnej, nie tylko zresztą przez adwokata lub radcę prawnego, ale także w wypadku oskarżyciela publicznego. Z tej perspektywy sztywny, 14-dniowy termin do sporządzenia i wniesienia apelacji w obowiązującym stanie prawnym, można uznać za przejaw braku konsekwencji legislacyjnej, która nakazywałaby uwzględnienie podniesionych trudności

zarówno na gruncie sporządzania uzasadnienia wyroku, jak i w odniesieniu do sporządzenia środka odwoławczego służącego zakwestionowaniu tego orzeczenia. Należy w pełni zgodzić się ze stanowiskiem Rzecznika Praw Obywatelskich przytoczonym w uzasadnieniu opiniowanego projektu, że brak możliwości wydłużenia wskazanego terminu mimo obiektywnych trudności w jego dochowaniu, znajdujących niejako potwierdzenie w przekroczeniu podstawowego terminu sporządzenia uzasadnienia wyroku, może stawiać pod znakiem zapytania efektywność i realność prawa do obrony w aspekcie związanym z realizacją uprawnienia do wniesienia apelacji od wyroku. Na aprobatę zasługuje pogląd, że ustalony brak może również stawiać pod znakiem zapytania standard rzetelnego postępowania. Dodatkowo można zarazem zaznaczyć, że ze względu na ten brak wątpliwości nasuwa praktyczne urzeczywistnienie konstytucyjnej zasady dwuinstancyjności postępowania sądowego w układach procesowych, w których sporządzeniu w sposób rzetelny efektywnej skargi apelacyjnej stoją na przeszkodzie obiektywne trudności związane np. z podmiotową lub przedmiotową złożonością sprawy.

3. Przytoczone zastrzeżenia, jakie nasuwają się na tle obowiązującego uregulowania terminu do wniesienia apelacji, dostarczają w sposób naturalny wsparcia propozycji normatywnej zawartej w opiniowanym projekcie. Przyglądając się jej bliżej można zauważyć, że stanowi ona nawiązanie do rozwiązania przyjętego w art. 369¹ Kodeksu postępowania cywilnego, z tą różnicą, że omawiana propozycja przewiduje dalej idące wydłużenie terminu do wniesienia apelacji, do jednego miesiąca. Należy pozytywnie ocenić proponowany automatyzm wydłużenia terminu do wniesienia apelacji, powiązany z wydłużeniem terminu do sporządzenia uzasadnienia wyroku. Warto byłoby natomiast przemyśleć zakreślenie *de lege ferenda* maksymalnego terminu, do którego może nastąpić przedłużenie czasu na sporządzenie uzasadnienia wyroku. Brak takiej granicy czasowej powoduje, że nie można wykluczyć w najbardziej skomplikowanych, zwykle złożonych i podmiotowo i przedmiotowo sprawach, sporządzania uzasadnienia przez okres kilku miesięcy. W tych wypadkach, przewidziany w projekcie wydłużony termin do wniesienia apelacji może okazać się w gruncie rzeczy nieadekwatny do kilkumiesięcznego terminu, który pozwalałby sędziemu na sporządzenie uzasadnienia liczącego kilkaset stron. Wolno sądzić, że zakreślenie maksymalnego terminu, do którego może nastąpić wydłużenie czasu na sporządzenie uzasadnienia, sprzyjałoby

dyscyplinie nie tylko w wymiarze temporalnym, ale również w zakresie dotyczącym treści uzasadnienia wyroku.

4. Analizowana propozycja normatywna zasługuje również na pozytywną ocenę w zakresie, w jakim wprowadza obowiązek informacyjny odnoszący się do wydłużonego terminu do sporządzenia i wniesienia apelacji. Analogicznie należy ocenić projektowane uwolnienie strony od negatywnych konsekwencji wniesienia apelacji w wydłużonym terminie, mimo błędnego ustalenia przez organ procesowy, że termin do wniesienia tego środka odwoławczego uległ wydłużeniu. Wydaje się wszak oczywiste, że strony nie powinny być obciążane uchybieniami będącymi udziałem organu procesowego w zakresie dotyczącym wskazania terminu do wniesienia apelacji.

5. Biorąc pod uwagę zasadność projektowanej zmiany ustawy karnoprocesowej oraz to, że można ją określić mianem „wyczekiwanej” pozytywnie należy ocenić rozwiązanie intertemporalne przewidziane w art. 2 opiniowanego projektu, zgodnie z którym mechanizm wydłużenia terminu do wniesienia apelacji znalazłby zastosowanie w postępowaniach wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy wprowadzającej poddaną analizie zmianę.

6. W konkluzji, wyrażając zdecydowane poparcie dla propozycji legislacyjnej zawartej w opiniowanym projekcie, można wyrazić oczekiwanie, że stanie się ona niebawem częścią obowiązującego prawa.

Opracował dr hab. Jarosław Zagrodnik, prof. UŚ, radca prawny